

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Česká provincie Kongregace Milosrdných sester sv. Vincence de Paul**, se sídlem Malý Val 1553/2, Kroměříž, zast. Mgr. Stanislavem Hykyšem, advokátem se sídlem Zelená 267, Pardubice, proti žalovanému: **Státní pozemkový úřad**, se sídlem Husinecká 1024/11a, Praha 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 11. 2019, č. j. 29 A 289/2017 – 38,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Kasační stížností se žalobce domáhá zrušení shora označeného rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 8. 2017, č. j. SPU 343656/2017. Žalovaný tímto rozhodnutím zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Zlínský kraj, ze dne 20. 6. 2017, č. j. SPU 294396/2017/Čer.

[2] Rozhodnutím správního orgánu prvního stupně byla z moci úřední ve smyslu § 100 odst. 3 správního řádu obnovena správní řízení vedená u Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Zlínský kraj, v nichž byla dle § 9 odst. 3 a 6 zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o majetkovém vyrovnání“) vydána rozhodnutí ze dne 31. 10. 2014, č. j. SPU 535048/2014/Čer, ze dne 3. 11. 2014, č. j.

SPU 539680/2014/Čer, ze dne 3. 11. 2014, č. j. SPU 540301/2014/Čer, ze dne 4. 11. 2014, č. j. SPU 544630/2014/Čer, ze dne 18. 11. 2014, č. j. SPU 572691/2014/Čer, ze dne 19. 2. 2015, č. j. SPU 085438/2015/Šeb, a ze dne 15. 12. 2015, č. j. SPU 656743/2015/Čer.

[3] Správní orgán prvního stupně dle svého rozhodnutí k obnově řízení přistoupil z toho důvodu, že mu byly v průběhu roku 2016 zaslány doklady, které mohly mít vliv na jiné skutkové a právní posouzení skutečností vztahujících se k vydání nemovitostí, jež byly předmětem uvedených rozhodnutí, žalobci. Za zásadní označil správní orgán prvního stupně sdělení Zemského finančního ředitelství pro Vídeň, Dolní Rakousko a Burgenland ze dne 28. 4. 1997, smlouvu mezi Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou o vypořádání určitých finančních a majetkových otázek ze dne 19. 12. 1974 a přípisy Ministerstva financí ze dne 24. 5. 2016, č. j. 18068/2016/4401-2, a ze dne 10. 7. 2011, č. j. 44/63681/2011. Z těchto listin by dle správního orgánu bylo možné dovodit, že České provincii Kongregace Milosrdných sester sv. Vincence de Paul byla poskytnuta finanční náhrada na základě smlouvy uzavřené mezi tehdejší ČSSR a Rakouskou republikou.

[4] Žalovaný v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí o odvolání předně uvedl, že v daném případě je zachována lhůta dle § 100 odst. 3 správního řádu od právní moci rozhodnutí vydaných v řízeních, kterých se obnova řízení týká. Veřejný zájem na obnově řízení lze podle žalovaného spatřovat v dodržení zákonnosti správního rozhodování a v ochraně státního majetku. Argumentace žalobce, podle níž § 101 správního řádu obsahuje taxativní výčet případů, za kterých je možné provést nové řízení a vydat nové rozhodnutí, není ve fázi rozhodování o obnově řízení na místě. Až následně, pokud by se stalo rozhodnutí o obnově řízení pravomocné, by započalo nové řízení ve věci (viz společné ustanovení § 102 správního řádu).

[5] Z listin, z nichž správní orgán vycházel a které obdržel v obdobné věci, lze pak dle žalovaného dovodit nové, najevo vyšlé skutečnosti, které existovaly v době původního řízení a které účastník řízení, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit. Žalovaný shledal rovněž naplnění materiálního kritéria obnovy řízení, neboť tyto skutečnosti mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování v původním řízení. Konstatoval, že náhradu sice obdržela Kongregace Milosrdných sester sv. Vincence de Paul ve Vídni 1060, Gumpendorferstrasse 108, avšak dle prohlášení konference vyšších představených ženských řeholí v ČR ze dne 26. 4. 2013 Česká provincie Kongregace Milosrdných sester sv. Vincence de Paul, Malý Val 1553/2, 767 01 Kroměříž, vystupovala po dobu své existence v právních vztazích pod názvy uvedenými v prohlášení a je právním nástupcem uvedených právnických osob, mimo jiné i pod názvem „Kongregace Milosrdných sester sv. Vincence de Paul ve Vídni 1060, Gumpendorferstrasse 108“. Žalovaný vycházel analogicky z judikatury, která řeší případy, kdy bylo žadatelům o restituci dle restitučních zákonů (zákona č. 403/1990 Sb. a č. 87/1991 Sb.) poskytnuto plnění na základě dvoustranných smluv uzavřených mezi vládou Československé socialistické republiky a vládami jiných zemí (Kanady, USA, Rakouska) – viz nálezy Ústavního soudu ze dne 16. 7. 2002, sp. zn. I. ÚS 306/01, a dále usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2001, sp. zn. III. ÚS 102/01, ze dne 23. 7. 2002, sp. zn. II. ÚS 305/01, ze dne 14. 8. 2001, sp. zn. II. ÚS 265/99, a ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. II. ÚS 515/04. Podle žalovaného nové skutečnosti mohou odůvodňovat jiné řešení jedné z otázek, jež byla předmětem rozhodování o nároku oprávněné osoby, tedy zda odebrání majetku žalobci, resp. jeho právnímu předchůdci, je možné podřadit pod některou ze skutečností vedoucích k majetkovým křivdám ve smyslu § 5 písm. a) až k) zákona o majetkovém vyrovnání.

pokračování

[6] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou podanou u Městského soudu v Praze, který ji postoupil Krajskému soudu v Brně jako místně příslušnému soudu. Shora označeným rozsudkem krajský soud žalobu zamítl. Konstatoval, že předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí, kterým byla podle § 100 odst. 3 správního řádu nařízena obnova řízení ukončených pravomocnými rozhodnutími, kterými došlo podle § 9 odst. 3 a 6 zákona o majetkovém vyrovnání k vydání nemovitostí, přičemž účastníky řízení byl žalobce jako oprávněná osoba ve smyslu § 3 písm. b) zákona o majetkovém vyrovnání, a Státní pozemkový úřad jako povinná osoba ve smyslu § 4 písm. b) [správně má být § 4 písm. a) – pozn. NSS] zákona o majetkovém vyrovnání. Státní pozemkový úřad nerozhodoval o soukromoprávní otázce, tedy o nároku na vydání předmětných nemovitostí, ale jednalo se o rozhodnutí procesní povahy, která jsou podle usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze dne 21. 9. 2011, č. j. Konf 65/2010-21, publ. pod č. 2499/2012 Sb. NSS, přezkoumatelná ve správním soudnictví.

[7] Krajský soud připomněl, že dle § 100 odst. 3 správního řádu lze rozhodnout o obnově řízení z moci úřední, jestliže je dán některý z důvodů uvedených v § 100 odst. 1 správního řádu. S odkazem na § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu dále uvedl, že zde uvedený důvod obnovy řízení slouží ke korekci postupu správního orgánu při zjišťování podkladů pro rozhodování v původním řízení; účelem obnovy není přezkum ani případná náprava nezákonnosti rozhodnutí správního orgánu z hlediska posouzení okolností a právního stavu, který tu byl v době rozhodování, ale účelem obnovy je to, aby bylo napraveno nedostatečné skutkové zjištění a aby bylo přihlédnuto k důkazům a skutečnostem, které sice existovaly v době původního řízení, byly však před ukončením tohoto řízení neznámé a účastník řízení, jemuž jsou ku prospěchu, je nemohl z tohoto důvodu uplatnit. Nutnou podmínkou pro obnovu řízení je přitom současně možnost jiného řešení otázky, jež byla předmětem původního rozhodnutí.

[8] Krajský soud nepřisvědčil námitce žalobce, podle níž v daném případě nebyly splněny formální podmínky pro obnovu řízení, jelikož okolnosti, které správní orgán kvalifikoval jako důvod pro obnovu řízení, nelze podřadit pod žádný z taxativně uvedených případů v § 101 správního řádu; argumentaci žalobce odkazem na § 101 správního řádu označil soud pro posuzovaný případ za irelevantní, neboť správní orgány rozhodovaly o obnově řízení podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu, nikoliv v novém řízení o novém rozhodnutí podle § 101 správního řádu. Krajský soud poukázal na to, že obnova řízení podle § 100 správního řádu a nové rozhodnutí podle § 101 správního řádu jsou dva zcela samostatné instituty, pro jejichž uplatnění správní řád stanoví různé podmínky, přičemž tyto instituty nelze libovolně zaměňovat.

[9] Krajský soud neshledal důvodným ani tvrzení žalobce, podle něhož plnění poskytnuté podle Smlouvy mezi ČSSR a Rakouskou republikou o vypořádání určitých finančních a majetkových otázek ze dne 19. 12. 1974 nelze považovat za náhradu ve smyslu § 5 zákona o majetkovém vyrovnání. Uvedl, že z konstantní judikatury Nejvyššího soudu vyplývá, že „o majetkové křivdě nelze uvažovat, pokud byl nárok uspokojen jiným způsobem, a to především z důvodu, že tím došlo k naplnění účelu zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích“ (např. rozsudky ze dne 22. 2. 2006, sp. zn. 28 Cdo 34/2006, a ze dne 30. 8. 2000, sp. zn. 28 Cdo 1458/2000, usnesení ze dne 6. 10. 2005, sp. zn. 28 Cdo 1262/2005, nebo ze dne 26. 5. 2015, sp. zn. 28 Cdo 2470/2014, které se týkaly právních důsledků poskytnutí odškodnění žadateli nebo jeho právnímu předchůdci na podkladě mezistátních

dohod na uplatnitelnost nároků podle restitučních zákonů, konkrétně zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů). Tyto závěry obstály i v rovině ústavněprávní (srov. např. již zmiňovaná usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2001, sp. zn. III. ÚS 102/01, a ze dne 23. 7. 2002, sp. zn. II. ÚS 305/01, a dále usnesení ze dne 3. 12. 2002, sp. zn. I. ÚS 458/02, a ze dne 11. 3. 2003, sp. zn. II. ÚS 575/2000). S ohledem na obdobné principy, na kterých jsou zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích a zákon o majetkovém vyrovnání postaveny (viz preambule k jednotlivým zákonům), soud nepovažuje za vyloučené, že odškodnění podle předmětné mezivládní dohody může mít eventuálně vliv i na uplatnitelnost nároků podle zákona o majetkovém vyrovnání.

[10] Co se týče žalobcem předestřené usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 8. 2001, sp. zn. II. ÚS 265/99, krajský soud dodal, že v něm Ústavní soud neřešil otázku uplatnitelnosti nároku podle restitučních zákonů za situace, kdy bylo žadateli dříve poskytnuto odškodnění na základě mezinárodní smlouvy, ale zabýval se účinky mezivládní dohody (konkrétně dohody sjednané dne 29. 1. 1982 mezi vládami ČSSR a USA) na vlastnické právo státu k nemovitostem, jehož deklarování se žadatel dožadoval; relevantní pro posouzení věci nemůže být ani poukaz na nálezy Ústavního soudu ze dne 22. 5. 2000, sp. zn. IV. ÚS 8/2000, který se vůbec nevztahuje k odškodňování podle mezistátních dohod. Krajský soud dospěl k závěru, že listiny sloužící jako podklad pro obnovu řízení (zejména sdělení Zemského finančního ředitelství pro Vídeň, Dolní Rakousko a Burgenland ze dne 28. 4. 1997 a Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou ze dne 19. 12. 1974) lze považovat za nově najevo vyšlé skutečnosti a důkazy, které existovaly již v době původního řízení a které mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování. Pokud by se totiž prokázalo, že žalobce, resp. jeho právní předchůdce, byl v minulosti odškodněn podle mezivládní dohody uzavřené mezi ČSSR a Rakouskou republikou, tato skutečnost by mohla odůvodňovat jiné řešení otázky jeho nároku na vrácení, popř. odškodnění majetku podle zákona o majetkovém vyrovnání. Podle názoru krajského soudu, který se vztahuje k předmětu žaloby v rámci jejích žalobních bodů, v daném případě byly splněny podmínky pro obnovu řízení podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu, včetně podmínky způsobilosti nově předložených skutečností a důkazů odůvodnit odlišné řešení otázky, která je předmětem rozhodování.

[11] Na závěr krajský soud přisvědčil žalovanému, že rozhodnutí o obnově řízení má pouze procesní charakter a nejedná se o rozhodnutí o věci samé. Tímto rozhodnutím nebyla založena ani měněna žádná práva účastníků řízení a nejedná se o zásah do pravomocného rozhodnutí ani řízení, jehož obnova je rozhodnutím povolena, resp. nařízena. Vlastní dokazování a rozhodování o právech účastníků bude probíhat až v dalším řízení, které bude následovat po povolení (nařízení) obnovy. Až v této fázi řízení bude třeba postavit najisto (mimo jiné) otázku, zda osoba uplatňující nárok dle zákona o majetkovém vyrovnání je totožná s osobou, které byla v minulosti poskytnuta náhrada dle mezivládní dohody uzavřené mezi ČSSR a Rakouskou republikou, popř. zda odebrání majetku v případě následného odškodnění dle této mezivládní dohody lze podřadit pod některou ze skutečností vedoucích k majetkovým krivdám ve smyslu § 5 zákona o majetkovém vyrovnání, resp. zda u majetku odškodněného podle mezivládní dohody vzniká nárok na jeho vydání, popř. odškodnění podle zákona o majetkovém vyrovnání.

pokračování

II.

Obsah kasační stížnosti

[12] Žalobce (stěžovatel) napadá rozsudek krajského soudu z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[13] Stěžovatel v kasační stížnosti polemizuje s názorem krajského soudu ohledně nepřipadnosti jeho odkazu na § 101 správního řádu; tvrdí, že okolnosti, které správní orgány kvalifikovaly jakožto důvod obnovy řízení, nelze podřadit pod žádný z případů taxativně uvedených v § 101 správního řádu, za kterých by bylo možné provést nové řízení a vydat nové rozhodnutí; nejedná se o případ, který by bylo možné podřadit pod § 9 odst. 6 zákona o majetkovém vyrovnání. Závěr krajského soudu považuje stěžovatel za nesprávný a nezákonný mimo jiné také proto, že správní orgány mohou rozhodovat pouze tehdy, pokud jim zákon umožňuje rozhodnout. Krajský soud jakož i žalovaný porušili dle stěžovatele povinnost stanovenou zákonem, stěžovatel opakovaně poukazuje na právo na neměnnost vydaných rozhodnutí.

[14] Za nesprávný rovněž považuje závěr krajského soudu, podle něhož plnění poskytnuté podle smlouvy mezi ČSSR a Rakouskem lze považovat za náhradu ve smyslu § 5 zákona o majetkovém vypořádání, na čemž dle stěžovatele nemůže nic změnit ani krajským soudem zmiňovaná judikatura Ústavního soudu, která se týkala jiných případů. Poukazuje opět rovněž na usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 8. 2001, sp. zn. II. ÚS 265/99, z něhož vyplývá, že dohoda uzavřená mezi dvěma vládami představujícími subjekty mezinárodního práva, jež by měla mít vliv na majetkové poměry, resp. subjektivní práva jednotlivců, nebyla a není součástí vnitrostátního práva; dále stěžovatel odkazuje na výklad Ústavního soudu k pojmu „vyplacení náhrady“ v restitučních předpisech, podle kterého v případech, kdy náhrada nebyla vyplacena vůbec nebo nebyla vyplacena celá, je nárok na vydání věci dán. Bez dalšího odkazuje také na nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 6. 1999, sp. zn. IV. ÚS 126/97 a ze dne 29. 5. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 10/13, publ. pod č. 177/2013 Sb., kterým byla přezkoumána ústavnost zákona o majetkovém vyrovnání.

[15] V podání doručeném Nejvyššímu správnímu soudu dne 28. 10. 2020 stěžovatel znovu zopakoval, že podle jeho názoru možnost vést nové řízení a nově rozhodnout ve věci ve smyslu § 101 správního řádu je nutnou podmínkou pro obnovu řízení dle § 100 správního řádu, přičemž takové důvody pro nové rozhodnutí v posuzované věci nejsou dány a zákon o majetkovém vyrovnání takovou možnost vůbec nepřipouští.

III.

Vyjádření žalovaného

[16] Žalovaný ve svém vyjádření předeslal, že důvody uplatněné v kasační stížnosti jsou v podstatě totožné s těmi, které byly uvedeny v odvolání proti rozhodnutí o nařízení obnovy řízení vydanému správním orgánem prvního stupně, které bylo zamítnuto žalobou napadeným rozhodnutím, odkazuje na odůvodnění správních rozhodnutí a na své vyjádření k žalobě. S rozsudkem krajského soudu se ztotožňuje a navrhuje kasační stížnost zamítnout.

IV.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[17] Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[18] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k posouzení kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[19] Nejvyšší správní soud především předesílá, že téměř totožnou kasační stížností stěžovatele se již zabýval, byť se jednalo o rozhodnutí o obnově řízení vydané na základě žádosti účastníka řízení (povinné osoby) ve smyslu § 100 odst. 1 správního řádu. I vzhledem k tomu, že rozsudky krajského soudu, stejně jako samotné kasační stížnosti a další podání účastníků v těchto věcech, jsou téměř identické, neshledal Nejvyšší správní soud důvod, pro který by bylo nutné se od závěrů svého rozsudku ze dne 23. 10. 2020, č. j. 5 As 463/2019 - 31, odchýlit.

[20] V rozsudku ze dne 23. 10. 2020, č. j. 5 As 463/2019 - 31, Nejvyšší správní soud konstatoval:

„Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje shodné námitky nezákonnosti rozhodnutí žalovaného, potažmo krajského soudu jako ve svých předchozích podáních, tj. z důvodu: 1) okolnosti, které správní orgán kvalifikoval jako důvod pro obnovu, údajně nelze podřadit pod žádný z taxativně uvedených případů v § 101 správního řádu, 2) plnění poskytnuté podle mezinárodní smlouvy nelze považovat za náhradu ve smyslu § 5 zákona o majetkovém vyrovnání. I v tomto kontextu nelze přehlédnout, že se jedná o opakování argumentace užité již v řízení před krajským soudem, se kterou se krajský soud ve svém rozsudku přezkoumatelným způsobem náležitě vypořádal.

Nejvyšší správní soud především považuje za nutné zdůraznit, že správní řízení o obnově se dělí na dvě stádia, a to stádium, kdy se rozhoduje o tom, zda se k návrhu obnova řízení povolí nebo se tato z úřední povinnosti nařídí, a stádium, kdy správní úřad v již obnoveném řízení vydá nové rozhodnutí. V první fázi, tedy v řízení o povolení [pozn.: v nyní posuzované věci nařízení] obnovy, správní úřad zkoumá toliko podmínky její přípustnosti z pohledu zákonem stanovených podmínek. Vlastní meritum věci správní úřad zkoumá až v druhé fázi, kdy je obnova řízení již povolena [nařízena]. V řízení o povolení [nařízení] obnovy se správní úřad (potažmo krajský soud) tedy nezabývá oprávněností jejích důvodů, které se zkoumají až v obnoveném řízení. Z tohoto důvodu může i v obnoveném řízení rozhodnout správní úřad stejně, jako v řízení původním, musí však toto rozhodnutí opřít o jiné důvody.“

[21] Jak správně uvedl již krajský soud, dle § 100 odst. 3 správního řádu lze rozhodnout o obnově řízení z moci úřední, jestliže je dán některý z důvodů obnovy uvedených v § 100 odst. 1 správního řádu. Správní orgány v projednávané věci aplikovaly důvod obnovy řízení dle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu, k němuž Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku uvedl:

pokračování

„Obnova řízení dle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu je - na rozdíl od úpravy přezkumného řízení dle § 94 téhož zákona, určena k nápravě skutkových nesprávností. Pro nové skutečnosti nebo důkazy se obnovuje správní řízení jen za předpokladu, že tyto vyšly najevo po právní moci rozhodnutí a že je účastník v původním řízení buď vůbec neznal, nebo je bez své viny nemohl uplatnit, např. proto, že listina nebo jiná věc potřebná k provedení důkazu byla nedostupná. (...) Posuzování jiných otázek v rámci řízení o žádosti o obnovu řízení [pozn.: v nyní posuzované věci v rámci řízení o nařízení obnovy řízení] nepřichází v úvahu.“

[22] V tomto smyslu je třeba chápat také posouzení nových skutečností v řízení zahájeném z moci úřední dle § 100 odst. 3 ve spojení s § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu. Jak dále uvedl Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku: *„Pojem dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy tak, jak je má na mysli § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu, je přitom nutno chápat v objektivním smyslu, tedy jako skutečnosti či důkazy, které účastník řízení znát nemohl a nemohl je v původním řízení uplatnit (srov. rozsudek NSS ze dne 31. 1. 2011, sp. zn. 8 As 18/2010, též např. rozsudek NSS dne 16. 12. 2019, sp. zn. 1 As 213/2020, či ze dne 16. 10. 2020, sp. zn. 5 As 117/2020).“*

[23] Obdobně jako v citovaném rozsudku pak Nejvyšší správní soud konstatuje i v nyní posuzované věci, že krajský soud se náležitě zabýval skutkovými novotami, které vyšly najevo v souvislosti s obdobnými správními řízeními vedenými se stěžovatelem: *„(P)odrobně se zabýval relevantností listin, na základě nichž žalovaný dovodil naplnění podmínky pro povolení [nařízení] obnovy řízení. Správně dospěl přitom k závěru, že pro povolení [nařízení] obnovy řízení stačí být jen pravděpodobnost, že by mohlo dojít k jinému řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování, a to na základě skutečností či důkazů samotných, nebo ve spojení s již provedeným dokazováním. Současně uvedl, že povolení [nařízení] obnovy řízení není možné v situaci, pokud by se jednalo o takové skutečnosti nebo důkazy, které zjevně nemohou odůvodnit odlišné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování. Nejvyšší správní soud shodně s krajským soudem dospěl k závěru, že v daném případě se o takovou situaci nejednalo. Listiny, z nichž vyplývá, že v minulosti došlo k určité formě odškodnění podle mezivládní smlouvy uzavřené mezi ČSSR a Rakouskou republikou o vypořádání určitých finančních a majetkových otázek dne 19. 12. 1974 (...) mohou případně odůvodňovat jiné řešení otázky, která byla předmětem rozhodování, a to otázky nároku oprávněné osoby na vrácení, resp. odškodnění majetku podle zákona o majetkovém vyrovnání.“*

[24] Pokud jde o kasační námitky stěžovatele týkající se výkladu § 101 správního řádu, lze rovněž odkázat na odůvodnění citovaného rozsudku:

„Pokud stěžovatel v kasační stížnosti opakovaně namítá nesplnění podmínek § 101 správního řádu, Nejvyšší správní soud odkazuje na zcela vyčerpávající a případné odůvodnění krajského soudu. Argumentace a citace § 101 správního řádu, kterou stěžovatel v kasační stížnosti předestírá, nepřináší nic, co by závěru krajského soudu relevantně oponovalo. Stěžovatel na základě svých argumentů pouze dospívá k závěru, že nově najevo vyšlé skutečnosti a důkazy odůvodňují jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování o nároku oprávněné osoby. Rozhodoval-li žalovaný o splnění důvodů obnovy řízení, konkr. o tom, zda vyšly najevo důkazy nebo skutečnosti, které účastník bez své viny neuplatnil v původním řízení, v jejichž světle může být výsledek řízení pro něj příznivější (...), je argumentace stěžovatele o nesplnění podmínek pro vydání nového rozhodnutí podle § 101 správního řádu zcela lichá.“

Krajský soud stěžovateli zcela přiléhavě vysvětlil, že povolení [nařízení] obnovy řízení podle § 100 správního řádu a nové rozhodnutí podle § 101 správního řádu jsou dva zcela samostatné instituty, pro jejichž uplatnění správní řád stanoví různé podmínky, přičemž tyto instituty nelze libovolně zaměňovat. Správní řád v § 102 sice obsahuje společná ustanovení, která se uplatní jak pro obnovu řízení, tak v novém řízení podle § 101, aplikace těchto ustanovení však v případě obnovy řízení nastává až v její druhé fázi (v obnoveném řízení), nikoli v první fázi (řízení o povolení či nařízení obnovy), která je předmětem tohoto soudního přezkumu.

Jak již uvedl krajský soud, zákonná koncepce těchto institutů neponechává prostor pro jejich záměnu. Zatímco institut obnovy řízení je mimořádným opravným prostředkem (...) [pozn.: v nyní posuzované věci dozorčím prostředkem], jehož smyslem je zjednání nápravy vydaných rozhodnutí, institut tzv. nového rozhodnutí podle § 101 správního řádu nepatří svým charakterem mezi opravné prostředky a jeho podstatou je vydání tzv. nového rozhodnutí. Zatímco tedy v případě obnoveného řízení podle § 100 správního řádu dochází ve druhé fázi (v obnoveném řízení) ke zrušení původního rozhodnutí v tom rozsahu, v němž již ve světle nově zjištěných skutečností nadále nemůže obstát, nové rozhodnutí ve věci podle § 101 správního řádu zpravidla původní rozhodnutí neruší a pouze brání jeho vykonatelnosti nebo jiným právním účinkům. Nadto zákon taxativně vymezuje podmínky, které jsou předpokladem uplatnění každého z nich odlišně.“

[25] Výše stručně rekapitulované podání stěžovatele ze dne 28. 10. 2020, jímž stěžovatel reagoval právě na citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2020, č. j. 5 As 463/2019 – 31, pouze ilustruje přetrvávající naprosté nepochopení ze strany stěžovatele, resp. jeho právního zástupce, právní úpravy dvou zcela odlišných procesních institutů ve správním řádu, konkrétně obnovy řízení dle § 100 správního řádu na straně jedné a tzv. nového rozhodnutí dle § 101 správního řádu na straně druhé (srov. též název hlavy X části druhé správního řádu „Obnova řízení a nové rozhodnutí“). Každý z těchto institutů má samostatné důvody pro své použití, přičemž je samozřejmě absurdní podmiňovat možnost správního orgánu rozhodnout o obnově řízení dle § 100 správního řádu tím, že musí být zároveň splněny zcela odlišné důvody pro vydání tzv. nového rozhodnutí, které míří na jiné procesní situace, než jsou ty, pro něž dle § 100 odst. 1 a 3 správního řádu může být povolena či nařízena obnova řízení. Jediné, co oba instituty spojuje, je společné ustanovení § 102 správního řádu, které upravuje následný postup správního orgánu v případě, že buď a) již bylo rozhodnuto o povolení či nařízení obnovy řízení a má být vedeno řízení obnovené, nebo b) jsou právě dány důvody pro vydání nového rozhodnutí dle § 101 správního řádu. Ani tato skutečnost ovšem nic nemění na tom, že věc stěžovatele, v níž došlo k nařízení obnovy řízení dle zákona o majetkovém vyrovnání, nemá s institutem nového rozhodnutí dle § 101 správního řádu nic společného.

[26] Rovněž námitka stěžovatele, podle níž plnění poskytnuté podle mezivládní dohody nelze považovat za náhradu ve smyslu § 5 zákona o majetkovém vyrovnání, již byla posouzena v citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2020, č. j. 5 As 463/2019 – 31:

„Co se týče argumentace stěžovatele judikaturou Ústavního soudu, která byla dle jeho názoru použita nepřipadně, shoduje se Nejvyšší správní soud se závěry krajského soudu. Co se týče zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky jej přijalo „ve snaze zmírnit následky některých majetkových a

pokračování

jiných křivd, k nimž došlo v období let 1948 až 1989, vědomo si, že tyto křivdy, tím méně pak různé nespravedlnosti z období ještě vzdálenějších, včetně křivd na občanech německé a maďarské národnosti, nelze nikdy zcela napravit, chtějíc však potvrdit svoji vůli, aby k podobným křivdám už nikdy nedocházelo“. Nelze však pominout, že rovněž zákon o majetkovém vyrovnání byl přijat ve snaze „zmírnit následky některých majetkových a jiných křivd, které byly spáchány komunistickým režimem v období let 1948 až 1989, vypořádat majetkové vztahy mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi jako předpoklad plné náboženské svobody a umožnit tak obnovením majetkové základny církví a náboženských společností svobodné a nezávislé postavení církví a náboženských společností, jejichž existenci a působení pokládá za nezbytný prvek demokratické společnosti“. Není tedy rozumného důvodu, za situace, kdy deklarovaný účel zákona o majetkovém vyrovnání je obdobný účelu zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, na otázku dřívějšího dosažení účelu restitučního nároku podle zákona o majetkovém vyrovnání za použití mezivládní náhradové dohody nablížet odlišně. Nejvyšší správní soud shledal závěr krajského soudu podepřený judikaturním závěry, že zde existuje pravděpodobnost odlišného řešení otázky, která je předmětem rozhodování, a jsou splněny podmínky pro povolení [nařízení] obnovy řízení podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu, správným.

Nejvyšší správní soud závěrem podotýká, jak již uvedl krajský soud, že rozhodnutí o povolení [nařízení] obnovy řízení má pouze procesní charakter a nejedná se o rozhodnutí o věci samé. Vlastní dokazování a rozhodování o právech účastníků bude probíhat až v dalším řízení, které bude následovat po povolení [nařízení] obnovy; až v této fázi řízení bude třeba postavit najisto (mimo jiné) otázku, zda osoba uplatňující nárok dle zákona o majetkovém vyrovnání je totožná s osobou, které byla v minulosti poskytnuta náhrada dle mezivládní dohody uzavřené mezi ČSSR a Rakouskou republikou, popř. zda odebrání majetku v případě následného odškodnění dle této mezivládní dohody lze podřadit pod některou ze skutečností vedoucích k majetkové křivdě ve smyslu § 5 zákona o majetkovém vyrovnání, resp. zda u majetku odškodněného podle mezivládní dohody vzniká nárok na jeho vydání, popř. odškodnění podle zákona o majetkovém vyrovnání. Stěžovatel bude mít v obnoveném řízení nepochybně možnost uplatnit všechny argumenty týkající se věci samé, včetně možnosti návrhů na doplnění dokazování. V této fázi řízení přitom není možné předjímat, zda v obnoveném řízení bude otázka, která byla předmětem rozhodování, vyřešena odlišně, nebo zda bude rozhodnuto stejným způsobem jako v původním řízení.“

[27] Nejvyššímu správnímu soudu z již uvedených důvodů nezbylo, než i v nyní posuzované věci plně potvrdit závěry krajského soudu. Krajský soud nepochybil v právním posouzení věci, svou argumentaci opřel o účinnou právní úpravu, přičemž vycházel z relevantní judikatury, z jejíhož rámce nikterak nevybočil; své závěry srozumitelně a přezkoumatelným způsobem odůvodnil.

V.

Závěr a náklady řízení

[28] Nejvyšší správní soud proto kasační námitky stěžovatele neshledal důvodnými a kasační stížnost podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[29] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s. Účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu

nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, od účastníka, který ve věci úspěch neměl. Úspěšnému žalovanému ovšem žádné náklady nad rámec běžné administrativní činnosti v tomto řízení nevznikly, takže mu Nejvyšší správní soud náhradu jeho nákladů nepřiznal.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 30. října 2020

JUDr. Jakub
Camrda
předseda senátu